

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛІЯ КЛАСИЧНОГО ПРИВАТНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У М. КРЕМЕНЧУК

Кафедра логістичного менеджменту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЖД»

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА

Викладач	Шмандій Володимир Михайлович, доктор технічних наук, професор
Контактний тел.	+38(099)766-22-79
E-mail:	ecsafety.sh@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/2986
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача, <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм філія КПУ http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/6151

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Основи охорони праці та БЖД» є нормативною для студентів бакалаврської програми спеціальності 073 Менеджмент (освітньої програми: Логістика). Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 6 семестр (3 курс).

Запропонована дисципліна – це інтегрована навчальна дисципліна гуманітарно-технічного спрямування, яка вивчає загальні закономірності виникнення потенційних небезпек, їх властивості, питання моніторингу й аналізу ризиків, основи санітарногігієнічних умов праці та методи профілактики професійних захворювань, загрози, що ведуть до надзвичайних ситуацій, характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослини та об'єкти економіки, способи та засоби цивільного захисту населення і територій при виникненні надзвичайної ситуації, питання особистої та колективної безпеки в повсякденних умовах та під час надзвичайних ситуацій і воєнного стану, принципи надання першої долікарської допомоги.

Предмет дисципліни: визначення законодавчих, нормативно-правових, соціально-економічних, інженерно-технічних та санітарно-гігієнічних основ безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту.

Основним завданням вивчення дисципліни «Основи охорони праці та БЖД» полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання

професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності та в побутових умовах з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях; формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково обґрунтованих критерій прийнятого ризику.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; практичні заняття, а також консультації.

Практичні заняття передбачають: поглиблення знань за окремими темами лекційного матеріалу та питань, які вивчаються самостійно; оцінки небезпечних та шкідливих чинників, уражаючих факторів та їх впливу на здоров'я людини, розробки ризик-стратегій з метою зниження вірогідності реалізації ризику і мінімізації можливих негативних наслідків, надання першої долікарської допомоги, проведення евакуаційних заходів.

При вивченні дисципліни використовується метод презентації. Для участі в такому практичному занятті студенти готують інформацію щодо різних тем дисципліни «Основи охорони праці та БЖД», та презентують на практичному занятті.

Самостійна робота студентів полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на практичних заняттях у формі усних відповідей, самостійних робіт, тестових завдань, розв'язання практичних завдань та підсумкових тематичних контрольних робіт.

Оцінка якості засвоєння навчальної дисципліни «Основи охорони праці та БЖД» включає проведення проміжного контролю, модульного контролю та складання підсумкового екзамену.

Для модульного контролю засвоєння студентами навчального матеріалу, що вивчається під час аудиторних занять і самостійної роботи, передбачено проведення двох модульних контролів, порядок проведення та зміст яких наводиться в робочій програмі навчальної дисципліни з урахуванням наявних засобів діагностики. Для атестації студентів на відповідність їхніх знань з охорони праці та БЖД вимогам, викладеним в програмі навчальної дисципліни, а також в робочій програмі навчальної дисципліни «Основи охорони праці та БЖД» створюються фонди засобів педагогічної діагностики, які включають типові завдання, модульні контрольні роботи, тести тощо. Вони повинні забезпечувати об'єктивну оцінку знань, умінь та рівнів набутих компетенцій з освітньо-професійної програми: Логістика. Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 6 семестру здійснюється у формі екзамену.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 120 год., у т. ч. 48 годин аудиторних занять і 72 години самостійної роботи студента. Кількість кредитів ECTS – 4.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
4	120	48	32	-	16	72

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/ вибіркова
3	6	загальна	нормативна

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців у сфері логістики сучасних теоретичних і практичних компетенцій, знань, умінь та навичок для:

- розробки та впровадження в практичну діяльність управлінських рішень з забезпечення безпеки праці та здоров'я працівників;
- формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку; усвідомлення необхідності обов'язкового виконання всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях;
- здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;
- регулювання своєї діяльності в рамках законодавства.

Завдання навчальної дисципліни

Набуття студентами знань, умінь, навичок і здібностей: ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог законодавства з охорони праці та гарантування захисту і збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у транспортній галузі професійної діяльності в небезпечних та надзвичайних ситуаціях, захисту і відповідних дій при виникненні природних, техногенних, соціально-політичних небезпек, формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийняттого ризику.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- основні положення Концепції міжнародної та національної безпеки України, що стосуються безпеки життя та здоров'я особи; системи забезпечення життєдіяльності людини;
- характеристики системи «людина - життєве середовище»;
- основні законодавчі та нормативно-правові акти з безпеки життєдіяльності;
- аксіоми про потенційну небезпеку діяльності людини;
- джерела безпеки та їх класифікацію, види шкідливостей;
- загальні положення управління ризиком;
- види уражень організму людини; послідовність дій при наданні домедичної допомоги.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- визначати рівень безпеки системи «людина - життєве середовище»;
- ідентифікувати небезпеку;
- визначати причини та можливі наслідки небезпек і шкідливостей;
- класифікувати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори;
- аналізувати умови виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;
- здійснювати системний аналіз безпеки життєдіяльності;
- ідентифікувати тип ситуації та оцінити рівень безпеки;
- визначати профілактичні заходи запобігання надзвичайним ситуаціям;
- обґрунтовувати ймовірність прояву небезпечних факторів у разі виникнення НС;
- застосовувати засоби колективного та індивідуального захисту;
- надавати першу долікарську допомогу.

Здобувач повинен володіти:

- законодавчими та правовими актами в галузі промислової безпеки та охорони праці;
- нормативними документами в галузі страхування від нещасних випадків та профзахворювань;
- навичками щодо забезпечення безпеки персоналу, виробництва та навколишнього природного середовища за допомогою нормативно – правових та соціально-економічних методів управління станом виробничої безпеки.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань за спеціальністю 073 Менеджмент освітня програма «Логістика» вивчення дисципліни «Основи охорони праці та БЖД» сприяє формуванню **компетентностей та програмних результатів навчання:**

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Оперативне і тактичне управління логістичними процесами підприємства, організація комплексного логістичного обслуговування споживачів, організація операційної логістичної діяльності

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності:

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання:

РН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

РН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ. ОСНОВИ ВИРОБНИЧОЇ ТА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ			
Тема №1. Вступ. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці Конституційні засади	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Предмет та завдання навчальної дисципліни «Основи охорони праці». 2) Назвіть історію виникнення навчальної

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
охорони праці в Україні			дисципліни «Основи охорони праці». 3) Основні розділи навчальної дисципліни «Основи охорони праці». 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема №2. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Організація охорони праці на підприємстві	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1). Органи державного управління охороною праці: їх компетенції та повноваження. 2). Управління охороною праці на всіх рівнях – державному, регіональному, галузевому та на рівні підприємства. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема №3. Навчання з питань охорони праці Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Профілактика травматизму та професійних захворювань	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1). Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання працівників на підприємстві. 2). Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці на підприємстві. 3). Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема №4. Основи фізіології та гігієни праці Завдання і зміст гігієни праці та виробничої санітарії	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1). Трудова діяльність, яка пов'язана з фізичною працею. 2). Трудова діяльність, яка пов'язана з розумовою працею. 3). Працездатність людини, закономірності її динаміки. Показники оцінки працездатності. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема №5. Основи виробничої безпеки. Пожежна безпека виробничих об'єктів	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання. 2). Загальні вимоги безпеки до виробничого обладнання. 3). Загальні вимоги до засобів захисту? 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 4. Підготовка до модульної контрольної роботи за темами 1-5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ОСНОВИ ВИРОБНИЧОЇ, ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ та ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ			
Тема №6. Структура системи безпеки життєдіяльності та індикатори загального людського розвитку.	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1). Пояснити зміст понять: «Безпека життєдіяльності», «Цивільний захист», «Безпека», «Діяльність», «Ризик», «Небезпека», «Надзвичайна ситуація». 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема №7. Природні, техногенні та соціально-політичні небезпеки, їх види, особливості та характеристики	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1). Назвати головні групи небезпек. 2). Назвати головні природні та техногенні джерела небезпек 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема №8 Техногенні небезпеки та їх уражуючі фактори й наслідки.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1). Охарактеризуйте уражуючі фактори й наслідки. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема №9. Законодавчі та нормативно правові основи цивільного захисту. Надзвичайні ситуації природного, техногенного, соціально-політичного і військового характеру	2		1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1). Розкрийте зміст Концепції Безпеки життя і діяльності людини. 2). У чому полягає Стан справ з безпеки життя та діяльності людини в Україні? 3. Виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема №10. Захист населення та територій від надзвичайних ситуацій, локалізація та ліквідація НС. Організація і забезпечення ЦЗ на ОГД	4		1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1). Нормативно-правове забезпечення та організаційно-функціональна структура системи захисту персоналу об'єктів господарювання та населення у надзвичайних ситуаціях. 3. Виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Підготовка до модульної контрольної роботи за темами 6- 10
Екзамен			
Всього	32	16	

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи охорони праці та БЖД» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на практичних заняттях, перевірки виконання тестових завдань, модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та практичного заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі письмового екзамену відповідно до графіку освітнього процесу шляхом визначення ступеню засвоєння студентом навчальної дисципліни за результатами виконання обов'язкових завдань поточного (модульного) контролю.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ». Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

Оцінка рівня роботи студента під час навчальних занять та самостійної роботи здійснюється у межах 80 балів. Результати екзамену оцінюються у 100-бальній системі. Вага екзамену у підсумковій оцінці складає 20 балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання під час навчальних занять та самостійної роботи														Екза мен	Сум а
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	P	МКР 1	T6	T7	T8	T9	T10	P	МКР 2	20	100
5	5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	5	10		

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- 1 Атаманчук П. С., Мендерецький В. В., Пачук О. П. та ін. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 276 с.
- 2 Буріченко Л. А., Гулевець В. Д. Охорона праці в авіації: підручник / за ред. Л. А. Буріченка. Київ: НАУ, 2013. 448 с.
- 3 Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є. Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: навч. посіб. Київ: Знання, 2007. 367с.
- 4 Губачов О.І., Сукач С.В., Рєзнік Д.В., Ченчева О.О., Цибульник Н.Н. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : навч. посіб. Кременчук: Видавництво «НОВАБУК», 2022. 270 с.
- 5 Желібо Є. П., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Київ: Каравела, 2019. 280 с.
- 6 Заїкіна Д. П., Глива В. А. Основи охорони праці та безпека життєдіяльності: посіб. Warsaw, 2019. 44 с.
- 7 Зеркалов Д. В. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Київ: Основа, 2016. 267 с.
- 8 Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: навч. посіб. Київ: Книжкове вид-во НАУ, 2015. 268 с.
- 9 Туровська Г. І. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2012. 196 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

- 10.Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Офіційний ДСТУ 3891-99. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та
- 11.Класифікатор надзвичайних ситуацій. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ST001982.html
- 12.Офіційний сайт Державної служби України з питань праці. URL: <http://www.dnopr.gov.ua>
- 13.Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
- 14.Порядок класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/368-2004>
- 15.Фонд соціального страхування України. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index>